

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Fortsættelse af første Behandling af Forslag til Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1917 til 31. Marts 1918.

Formanden: Der er indtegnet, 12 Talere. Det vil være vanskeligt i Dag at holde Aftenmøde, og for at undgaa at fortsætte Forhandlingerne i Morgen vil det være ønskeligt at faa første Behandling af Finanslovsforslaget tilendebragt i dette Møde. Jeg henstiller til ærede Talere at tage saa meget Hensyn hertil som muligt.

Minister Stauning: De ærede Medlemmer fra Horsens (Hans Nielsen) og for Odense Amts 1ste Valgkreds (Marott) og enkelte andre har rettet nogle Bemærkninger til mig, ligesom der under Forhandlingerne er fremsat forskellige Betragtninger, hvortil jeg ønsker at knytte nogle Ord.

Angaaende Monumentet paa Kongens Nytorv, som blev omtalt af det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds, og som han henstillede ogsaa til mig at have Opmærksomheden henvendt paa navnlig i min Egenskab af Kommunalbestyrelsesmedlem vil jeg sige, at jeg dog ikke tør give noget Løfte. Københavns Kommune har nylig bevilget 300,000 Kr. til Istand-sættelse af Kongens Nytorv. Denne Istand-sættelse er nu tilendebragt, og jeg tror, det er lykkedes at faa en smuk Plads ud af Kongens Nytorv. Jeg synes derfor ikke, der er Grund til at foretage den Forandring, det ærede Medlem ønskede, nemlig at fjerne det nuværende Monument og rejse et nyt. Det Monument, der staar der, er et Minde fra Fortiden, og man har netop nu indrettet Torvet saaledes, som det var i længst forsvunden Tid som Ramme om dette Monument. Jeg kan med det samme sige, at jeg er afgjort imod den Plan, der er fremme om at forgylde Monumentet. Men jeg synes, det passende kan staa der endnu i nogen Tid. Om der saa efter Krigen skulde rejse sig en Stemning for, hvis det lykkes Danmark at gaa uskadt gennem denne Tilstand, at fjerne Monumentet og anbringe et nyt som Minde om den Tid, hvor Danmarks Folk stod enigt om at bevare Neutraliteten, vil der kunne være Grund dertil, men jeg synes, at som Forholdene er i Øjeblikket, vil der neppe være Anledning til at ofre mere, end der allerede er ofret. Jeg kan ikke tænke mig, at vore svenske Naboer skulde betragte os med Misfornøjelse for det Monuments Skyld.

Det er et Monument, som vore Forfædre har rejst, og som Nutidens Slægt sikkert ikke vilde rejse og heller ikke vil forsvare, og jeg antager, at man i Sverige meget godt forstaar, at saaledes er det. Der findes maaske ogsaa i Sverige Monumenter af lignende Beskaffenhed som det paa Kongens Nytorv, uden at de anfægter os Danske saa meget, at vi deraf finder Anledning til at være misfornøjede med vore svenske Naboer.

Det ærede Medlem fra Horsens (Hans Nielsen) rettede det Spørgsmaal til mig, hvorvidt jeg vilde interessere mig for Arbejderklassens Adgang til at tale med ved Fredsslutningen. Desværre er Spørgsmaalet om Formen, hvorunder Fredsslutningen skal finde Sted, ikke aktuelt i Øjeblikket. Det vilde være overmaade glædeligt, om det var det. Jeg kan sige om det rejste Spørgsmaal, at vi her i Danmark kan selvfølgelig ikke blive bestemmende om, hvem der skal deltage i Fredsslutningen, men jeg personlig nærer ganske vist det Ønske, at man til sin Tid vil give Adgang dertil for Repræsentanter fra de neutrale Lande og for Repræsentanter for Arbejderklassen i alle Lande. Som Krigen har grebet dybt ind i Folkenes Liv baade i de neutrale Lande og i de andre Lande, kan Fredsslutningen ogsaa komme til at gøre det. En Konference af Repræsentanter for Socialdemokratiet i en Række neutrale Stater har da ogsaa i August udtalt en Forventning om, at de neutrale Stater vilde blive taget med paa Raad under Fredsslutningen, baade fordi de har Interesser at varetage, og fordi deres Medvirken muligvis kunde bidrage til Tilvejebringelse af den varige Fred. Paa lignende Maade mener jeg, at Arbejderklassen i alle Lande er stillet. Den har baade i de krigsførende og de neutrale Lande bragt de største Ofre. Det vilde derfor utvivlsomt være heldigt for Fremtiden, om denne Klasse fik direkte Adgang til at deltage i den Raadslagning, der dog en Gang skal finde Sted. For nylig har en Konference af engelske, franske og italienske Arbejdere udtalt Ønske om en saadan Repræsentation og fremsat et omfattende Program over de Spørgsmaal, som med Henblik paa Arbejderne burde løses ved Fredsslutningen. I Søndags forhandlede Repræsentanter for de skandinaviske Landes Arbejdere og udtalte i deres Beslutning det samme Ønske om Arbejdernes Adgang til at faa deres Interesser varetagne, naar de andre store Problemer en Gang skal løses. At min Sympati saaledes er paa den Side, hvor man udtaler sig for Arbejderklassens Repræsentation ved Fredsslutnin-